

Iuliana GHERMAN

drd., Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8717-7092>

Email: julianagerman777@gmail.com

**FENOMENUL STATULUI DE DREPT ÎN REPUBLICA MOLDOVA:
REALITĂȚI, PROBLEME, PERSPECTIVE**

*The phenomenon of the rule of law in the Republic of Moldova:
realities, problems, perspectives*

Analiza fenomenului statului de drept în Republica Moldova, în perioada actuală (în condițiile turbulenței și geopoliticii instabile), precum și cercetarea acestui fenomen în ansamblu, permit să vorbim despre gradul înalt de relevanță și noutatea științifică a studiului în complex.

Menționăm, că statul de drept este adesea asociat cu conceptul de separație a puterilor, care sunt independente și se limitează reciproc în interesul cetățenilor și al justiției. În 1748 a fost publicat studiul „Despre spiritul legilor”, autor Ch. Montesquieu, care a transformat conștiința oamenilor. De-a lungul secolelor, în Europa această teorie a fost susținută de mai mulți adepți, dar cu anumite modificări și intervenții spre îmbunătățire. În studiile lui Kant, ca și în lucrările altor gânditori, juriști, filozofi care l-au precedat, este abordată și analizată problema statului de drept. I. Kant a contrapus idealul statului de drept (Rechtstaat) cu statul paternalist (*imperium paternale*). Astfel, ideea constituirii unui stat de drept a apărut cu mult timp înainte. La hotarul anilor 1980–1990, în Republica Moldova această idee primește recunoaștere constituțională mai târziu (articolul 1 din Constituția Republica Moldova, 1994). La nivel național, sustenabilitatea statului de drept depinde de percepția legalității ca valoare culturală. În mod obișnuit, cultura juridică își găsește expresie în utilizarea legilor pentru a-și proteja interesele, cererea de noi legi, publicarea periodică a unor astfel de legi și comportamentul de zi cu zi care respectă legea. O serie de juriști consideră că statul de drept presupune nu numai responsabilitatea cetățenilor față de stat, ci și responsabilitatea autorităților față de populație și subordonairea acestora față de interesele societății. Printre cele mai importante principii, juriștii evidențiază de obicei supremația legii, egalitatea, fezabilitatea cerințelor legale și protecția drepturilor și libertăților civile. În același timp, implementarea acestui ideal (standard) în fiecare stat a avut multe caracteristici individuale, premise, datorită obiceiurilor și tradițiilor istorice. Cu toate acestea, în prezent în Republica Moldova, arbitrariul funcționarilor, criminalitatea și încălcarea drepturilor și libertăților cetățenilor sunt larg răspândite.